

Wyniki badań epidemiologicznych prowadzonych

w ramach programu

„Monitoring Zdrowia Jamy Ustnej” w 2011 roku.

Badaniem w 2011 roku objęto próby populacji dzieci w wieku 5, 7 i 15 lat.

Badaniem stomatologicznym objęto:

- 1819 dzieci w wieku 5 lat,
- 1806 dzieci w wieku 7 lat,
- 2646 dzieci w wieku 15 lat.

Użyte skróty oznaczają:

dmft - wskaźnik próchnicy w uzębieniu mlecznym,

dt - obrazuje średnią u dziecka liczbę zębów mlecznych z ubytkami próchnicowymi,

mt - średnia liczba usuniętych zębów mlecznych,

ft - składowa obrazuje średnią liczbę zębów mlecznych wypełnionych.

DMFT - wskaźnik próchnicy zębów stałych,

DT - obrazuje średnią u dziecka liczbę zębów stałych z ubytkami próchnicowymi,

MT - średnia liczba usuniętych zębów stałych,

FT - składowa obrazuje średnią liczbę zębów stałych wypełnionych.

SIC - wskaźnik Znaczącej Próchnicy (ang. Significant Caries Index).

Stan zdrowia jamy ustnej dzieci w wieku 5 lat

Badaniem stomatologicznym objęto 1819 dzieci.

- Liczba zbadanych dziewcząt i chłopców była zbliżona i wynosiła odpowiednio 909 i 910.
- Liczba zbadanych dzieci ze środowisk wiejskich i miejskich wynosiła odpowiednio 775 i 1044

Tabela 1. Liczba dzieci w wieku 5 lat objętych badaniem w 2011 roku

	<i>LICZBA DZIECI OBJĘTYCH BADANIEM</i>
Chłopcy	910
Dziewczynki	909
Miasto	775
Wieś	1044

Tabela 2. Liczba dzieci w wieku 5 lat zbadanych w poszczególnych województwach

<i>WOJEWÓDZTWO</i>	<i>LICZBA DZIECI OBJĘTYCH BADANIEM</i>
Dolnośląskie	126
Kujawsko-pomorskie	128
Lubelskie	130
Lubuskie	120
Łódzkie	72
Małopolskie	146
Mazowieckie	128
Opolskie	129
Podkarpackie	131
Podlaskie	74
Pomorskie	73
Śląskie	132
Świętokrzyskie	97
Warmińsko-mazurskie	112
Wielkopolskie	130
Zachodniopomorskie	91

Tabela 3. Odsetek dzieci 5-letnich wolnych od próchnicy ($d_3mft/D_3MFT=0$) z uwzględnieniem płci i lokalizacji miejsca zamieszkania.

	<i>ODSETEK DZIECI</i>
Chłopcy	19,9
Dziewczynki	20,2
Miasto	22,8
Wieś	16,4
Ogółem	20,1

Tabela 4. Odsetek dzieci w wieku 5 lat wolnych od próchnicy ($d_3mft/D_3MFT=0$) w poszczególnych województwach.

<i>WOJEWÓDZTWO</i>	<i>LICZBA DZIECI</i>
Dolnośląskie	17,5
Kujawsko-pomorskie	29,7
Lubelskie	14,6
Lubuskie	27,5
Łódzkie	19,4
Małopolskie	22,6
Mazowieckie	18,8
Opolskie	16,3
Podkarpackie	13,5
Podlaskie	14,9
Pomorskie	19,2
Śląskie	29,5
Świętokrzyskie	24,7
Warmińsko-mazurskie	14,3
Wielkopolskie	21,5
Zachodniopomorskie	13,2
Ogółem	20,1

Tabela 5. Wartości wskaźnika d_3mft i jego składowych u dzieci w wieku 5 lat z uwzględnieniem płci i lokalizacji miejsca zamieszkania.

	<i>dt</i>	<i>mt</i>	<i>ft</i>	<i>d_{3mft}</i>
Chłopcy	4,45	0,05	0,52	5,02
Dziewczynki	4,46	0,05	0,63	5,14
Miasto	4,08	0,05	0,64	4,77
Wieś	4,95	0,06	0,49	5,5
Ogółem	4,45	0,05	0,57	5,07

Tabela 6. Wartości wskaźnika d_3mft i jego składowych u dzieci w wieku 5 lat w poszczególnych województwach.

	<i>dt</i>	<i>mt</i>	<i>ft</i>	<i>d_{3mft}</i>
Dolnośląskie	4,82	0,08	0,58	5,48
Kujawsko-pomorskie	3,45	0,02	0,27	3,74
Lubelskie	4,74	0,02	0,58	5,34
Lubuskie	3,85	0	0,33	4,18
Łódzkie	3,9	0,04	1	4,94
Małopolskie	4,64	0,07	0,55	5,26
Mazowieckie	5,03	0,05	0,94	6,02
Opolskie	4,47	0,03	0,69	5,19
Podkarpackie	4,89	0,03	0,83	5,75
Podlaskie	4,74	0,18	0,42	5,34
Pomorskie	4,05	0,04	0,25	4,34
Śląskie	2,7	0,1	0,75	3,55
Świętokrzyskie	4,42	0	0,48	4,9
Warmińsko- mazurskie	6,43	0,13	0,62	7,18
Wielkopolskie	4,22	0,02	0,34	4,58
Zachodniopomorskie	4,98	0,05	0,49	5,52
Ogółem	4,45	0,05	0,57	5,07

Tabela 7. Wartości wskaźnika leczenia zachowawczego zębów mlecznych u dzieci w wieku 5 lat z uwzględnieniem płci i lokalizacji miejsca zamieszkania.

	<i>WARTOŚĆ WSKAŹNIKA</i>
Chłopcy	0,1
Dziewczynki	0,12
Miasto	0,14
Wieś	0,09
Ogółem	0,11

Tabela 8. Wartości wskaźnika leczenia zachowawczego zębów mlecznych u dzieci w wieku 5 lat w poszczególnych województwach.

<i>WOJEWÓDZTWO</i>	<i>WARTOŚĆ WSKAŹNIKA</i>
Dolnośląskie	0,11
Kujawsko-pomorskie	0,07
Lubelskie	0,11
Lubuskie	0,08
Łódzkie	0,2
Małopolskie	0,11
Mazowieckie	0,16
Opolskie	0,13
Podkarpackie	0,15
Podlaskie	0,08
Pomorskie	0,06
Śląskie	0,22
Świętokrzyskie	0,1
Warmińsko-mazurskie	0,09
Wielkopolskie	0,07
Zachodniopomorskie	0,09
Ogółem	0,11

Tabela 9. Rozkład odsetkowy wartości składowej dt u dzieci w wieku 5 lat z uwzględnieniem płci i lokalizacji miejsca zamieszkania

	<i>dt=0</i>	<i>dt=1</i>	<i>dt=2</i>	<i>dt=3</i>	<i>dt>4</i>
Chłopcy	24,3	8,5	9,5	6,7	51,1
Dziewczynki	25,5	7,6	8,9	6,3	51,7
Miasto	28,2	9	9	6,6	47,2
Wieś	20,5	6,7	9,4	6,3	57
Ogółem	24,9	8	9,2	6,5	51,4

Tabela 3. Rozkład odsetkowy wartości składowej dt dzieci w wieku 5 lat w poszczególnych województwach.

<i>województwo</i>	<i>dt=0</i>	<i>dt=1</i>	<i>dt=2</i>	<i>dt=3</i>	<i>dt>4</i>
Dolnośląskie	22,2	4	10,3	4	59,5
Kujawsko - pomorskie	31,3	7,8	12,5	5,5	43
Lubelskie	19,2	8,5	13,1	4,6	54,6
Lubuskie	35	9,2	6,7	6,7	42,5
Łódzkie	26,4	8,3	11,1	11,1	43,1
Małopolskie	28,1	6,2	4,8	6,8	54,1
Mazowieckie	28,1	5,5	6,3	4,7	55,5
Opolskie	19,4	9,3	11,6	8,5	51,2
Podkarpackie	22,1	6,9	8,4	7,6	55
Podlaskie	16,2	13,5	14,9	6,8	48,6
Pomorskie	23,3	9,6	6,8	12,3	47,9
Śląskie	34,8	12,9	11,4	7,6	33,3
Świętokrzyskie	25,8	8,2	3,1	8,2	54,6
Warmińsko - mazurskie	17	2,7	3,6	4,5	72,3
Wielkopolskie	26,2	6,9	14,6	4,6	47,7
Zachodniopomorskie	16,5	13,2	7,7	4,4	58,2
Ogółem	24,9	8	9,2	6,5	51,4

Tabela 11. Wartości wskaźnika D_3MFT i jego składowych u dzieci w wieku 5 lat z uwzględnieniem płci i lokalizacji miejsca zamieszkania.

	DT	MT	FT	D_3MFT
Chłopcy	0,02	0	0	0,02
Dziewczynki	0,03	0	0	0,03
Miasto	0,02	0	0	0,02
Wieś	0,03	0	0	0,03
Ogółem	0,03	0	0	0,03

Tabela 4. Wartości wskaźnika D_3MFT i jego składowych u dzieci w wieku 5 lat w poszczególnych województwach.

Województwo	DT	MT	FT
Dolnośląskie	0,02	0	0
Kujawsko-pomorskie	0,05	0	0,01
Lubelskie	0	0	0
Lubuskie	0,03	0	0
Łódzkie	0,06	0	0
Małopolskie	0,02	0,01	0
Mazowieckie	0,06	0	0,02
Opolskie	0	0	0
Podkarpackie	0	0	0
Podlaskie	0	0	0,01
Pomorskie	0,07	0	0
Śląskie	0	0	0
Świętokrzyskie	0	0	0
Warmińsko-mazurskie	0,1	0	0
Wielkopolskie	0,01	0	0
Zachodniopomorskie	0,03	0	0
Ogółem	0,03	0	0

Tabela 5. Odsetek dzieci w wieku 5 lat z usuniętym z powodu próchnicy co najmniej 1 zębem mlecznym ($mt \geq 1$).

	$mt \geq 1$
Chłopcy	3,7
Dziewczynki	3,1
Miasto	3,3
Wieś	3,6
Ogółem	3,4

Tabela 14. Odsetek dzieci w wieku 5 lat z usuniętym z powodu próchnicy co najmniej 1 zębem mlecznym ($mt \geq 1$).

Województwo	$mt \geq 1$
Dolnośląskie	3,2
Kujawsko-pomorskie	1,6
Lubelskie	2,3
Lubuskie	0
Łódzkie	4,2
Małopolskie	4,1
Mazowieckie	4,7
Opolskie	3,1
Podkarpackie	0,8
Podlaskie	10,8
Pomorskie	4,1
Śląskie	4,5
Świętokrzyskie	0
Warmińsko-mazurskie	8
Wielkopolskie	2,3
Zachodniopomorskie	4,4
Ogółem	3,4

Tabela 15. Wartości wskaźnika SIC badanej populacji dzieci w wieku 5 lat z uwzględnieniem płci i lokalizacji miejsca zamieszkania.

	SIC	dmft dla pozostałych 2/3
Chłopcy	10,13	2,61
Dziewczynki	10,14	2,58
Miasto	10,07	2,44
Wieś	10,21	2,81
Ogółem	10,13	2,59

Tabela 16. Odsetek dzieci w wieku 5 lat z uszczelnionymi zębami mlecznymi i stałymi.

	ZĘBY MLECZNE Z USZCZELNIACZEM	ZĘBY STAŁE Z USZCZELNIACZEM
Chłopcy	0,4	0,5
Dziewczynki	0,3	0,7
Miasto	0,6	0,7
Wieś	0,1	0,5
Ogółem	0,4	0,6

Tabela 6. Rozkład odsetkowy dzieci w wieku 5 lat w zależności od stwierdzonych potrzeb leczenia zachowawczego i chirurgicznego.

POTRZEBY LECZENIA	ODSETEK
Brak potrzeb	22
Profilaktyka	11
Wypełnienie na 1 pow.	53,4
Wypełnienie na 2 pow.	56,6
Leczenie miazgi	10,3
Ekstrakcja	23,2
Inne	2,6
Brak danych	10,8

Tabela 7. Rozkład odsetkowy dzieci w wieku 5 lat w zależności od stwierdzonych potrzeb leczenia zachowawczego i chirurgicznego w poszczególnych województwach.

WOJEWÓDZTWO	BRAK POTRZEB	PROFILA-KTYKA	WYP. NA 1 POW.	WYP. NA 2 POW.	LECZ. MIAZGI	EKSTR.	INNE	BRAK DANYCH
Dolnośląskie	20,6	3,2	61,9	65,9	23,0	16,7	0,8	0,0
Kujawsko-pomorskie	16,4	74,2	49,2	53,1	0,0	15,6	0,0	57,0
Lubelskie	18,5	2,3	73,8	54,6	21,5	19,2	0,0	0,0
Lubuskie	32,5	3,3	51,7	48,3	0,0	22,5	0,8	0,0
Łódzkie	26,4	0,0	62,5	50,0	12,5	20,8	1,4	0,0
Małopolskie	27,4	0,0	65,1	37,7	6,2	28,1	0,0	0,0
Mazowieckie	22,7	25,8	39,1	62,5	30,5	45,3	10,9	87,5
Opolskie	19,4	16,3	48,8	73,6	19,4	26,4	0,0	0,0
Podkarpackie	20,6	0,8	48,9	61,8	3,1	18,3	15,3	2,3
Podlaskie	13,5	0,0	9,5	68,9	10,8	35,1	0,0	0,0
Pomorskie	13,7	39,7	45,2	54,8	31,5	31,5	0,0	6,8
Śląskie	31,8	0,0	40,9	41,7	5,3	16,7	0,0	0,0
Świętokrzyskie	21,6	0,0	63,9	50,5	0,0	16,5	0,0	2,1
Warmińsko-mazurskie	16,1	0,0	65,2	71,4	0,0	33,0	7,1	1,8
Wielkopolskie	26,2	0,8	59,2	49,2	0,0	15,4	0,0	0,0
Zachodniopomorskie	16,5	9,9	53,8	69,2	7,7	14,3	3,3	0,0
Ogółem	22,0	11,0	53,4	56,6	10,3	23,2	2,6	10,8

Stan zdrowia jamy ustnej dzieci w wieku 7 lat

Badaniem stomatologicznym objęto 1806 dzieci.

- Liczba zbadanych dziewcząt i chłopców była zbliżona i wynosiła odpowiednio 902 i 904.
- Liczba zbadanych dzieci ze środowisk wiejskich i miejskich wynosiła odpowiednio 784 i 1022

Tabela 19. Liczba dzieci w wieku 7 lat objętych badaniem w 2011 roku.

	<i>LICZBA DZIECI</i>
Chłopcy	904
Dziewczynki	902
Miasto	1022
Wieś	784
Ogółem	1806

Tabela 20. Liczba dzieci w wieku 7 lat zbadanych w poszczególnych województwach.

<i>WOJEWÓDZTWO</i>	<i>LICZBA DZIECI</i>
Dolnośląskie	130
Kujawsko-pomorskie	131
Lubelskie	144
Lubuskie	125
Łódzkie	45
Małopolskie	131
Mazowieckie	128
Opolskie	129
Podkarpackie	127
Podlaskie	72
Pomorskie	114
Śląskie	134
Świętokrzyskie	91
Warmińsko-mazurskie	113
Wielkopolskie	124
Zachodniopomorskie	68

Tabela 21. Średnia liczba zębów stałych obecnych w jamie ustnej u badanych dzieci w wieku 7 lat.

	LICZBA ZĘBÓW
Chłopcy	3,52
Dziewczynki	3,73
Miasto	3,58
Wieś	3,69
Ogółem	3,63

Tabela 22. Odsetek dzieci 7-letnich wolnych od próchnicy ($d_3mft/D_3MFT=0$) z uwzględnieniem płci i lokalizacji miejsca zamieszkania.

	ODSETEK DZIECI
Chłopcy	9,5
Dziewczynki	9,5
Miasto	10,8
Wieś	7,9
Ogółem	9,5

Tabela 23. Wartości wskaźnika d_3mft i jego składowych u dzieci w wieku 7 lat z uwzględnieniem płci i lokalizacji miejsca zamieszkania.

	dt	mt	ft	d_3mft
Chłopcy	4,69	0,22	0,83	5,74
Dziewczynki	4,43	0,24	0,84	5,51
Miasto	4,03	0,17	1,04	5,24
Wieś	5,25	0,31	0,57	6,13
Ogółem	4,56	0,23	0,83	5,62

Tabela 24. Odsetek dzieci w wieku 7 lat wolnych od próchnicy ($d_{3mft}/D_3MFT=0$) w poszczególnych województwach.

<i>WOJEWÓDZTWO</i>	<i>ODSETEK DZIECI</i>
Dolnośląskie	8,5
Kujawsko-pomorskie	13
Lubelskie	8,3
Lubuskie	12,8
Łódzkie	6,7
Małopolskie	8,4
Mazowieckie	4,7
Opolskie	8,5
Podkarpackie	12,6
Podlaskie	4,2
Pomorskie	7,9
Śląskie	14,2
Świętokrzyskie	8,8
Warmińsko-mazurskie	4,4
Wielkopolskie	16,9
Zachodniopomorskie	5,9
Ogółem	9,5

Tabela 25. Wartości wskaźnika d_{3mft} i jego składowych u dzieci w wieku 7 lat w poszczególnych województwach.

<i>Województwo</i>	<i>dt</i>	<i>mt</i>	<i>ft</i>	<i>d_{3mft}</i>
Dolnośląskie	4,82	0,08	0,58	5,48
Kujawsko-pomorskie	3,45	0,02	0,27	3,74
Lubelskie	4,74	0,02	0,58	5,34
Lubuskie	3,85	0	0,33	4,18
Łódzkie	3,9	0,04	1	4,94
Małopolskie	4,64	0,07	0,55	5,26
Mazowieckie	5,03	0,05	0,94	6,02
Opolskie	4,47	0,03	0,69	5,16
Podkarpackie	4,89	0,03	0,83	5,75
Podlaskie	4,74	0,18	0,42	5,34
Pomorskie	4,05	0,04	0,25	4,34
Śląskie	2,7	0,1	0,75	3,55
Świętokrzyskie	4,42	0	0,48	4,9
Warmińsko-mazurskie	6,43	0,13	0,62	7,18
Wielkopolskie	4,22	0,02	0,34	4,58
Zachodniopomorskie	4,98	0,05	0,49	5,52
Ogółem	4,45	0,05	0,57	5,07

Tabela 26. Wartości wskaźnika leczenia zachowawczego zębów mlecznych u dzieci w wieku 7 lat z uwzględnieniem płci i lokalizacji miejsca zamieszkania.

	<i>WARTOŚĆ WSKAŹNIKA</i>
Chłopcy	0,15
Dziewczynki	0,16
Miasto	0,21
Wieś	0,1
Ogółem	0,15

Tabela 27. Wartości wskaźnika leczenia zachowawczego zębów mlecznych u dzieci w wieku 7 lat w poszczególnych województwach.

<i>WOJEWÓDZTWO</i>	<i>WARTOŚĆ WSKAŹNIKA</i>
Dolnośląskie	0,19
Kujawsko-pomorskie	0,16
Lubelskie	0,17
Lubuskie	0,15
Łódzkie	0,18
Małopolskie	0,13
Mazowieckie	0,2
Opolskie	0,12
Podkarpackie	0,14
Podlaskie	0,11
Pomorskie	0,12
Śląskie	0,28
Świętokrzyskie	0,08
Warmińsko-mazurskie	0,13
Wielkopolskie	0,13
Zachodniopomorskie	0,18
Ogółem	0,15

Tabela 28. Wartości wskaźnika D_3MFT i jego składowych u dzieci w wieku 7 lat z uwzględnieniem płci i lokalizacji miejsca zamieszkania.

	DT	MT	FT	D_3MFT
Chłopcy	0,41	0	0,14	0,55
Dziewczynki	0,43	0	0,14	0,57
Miasto	0,35	0	0,09	0,44
Wieś	0,52	0	0,2	0,72
Ogółem	0,42	0	0,14	0,56

Tabela 29. Wartości wskaźnika D_3MFT i jego składowych u dzieci w wieku 7 lat w poszczególnych województwach.

WOJEWÓDZTWO	DT	MT	FT	D_3MFT
Dolnośląskie	0,63	0	0,1	0,73
Kujawsko-pomorskie	0,17	0	0,06	0,23
Lubelskie	0,15	0	0,31	0,46
Lubuskie	0,22	0	0,06	0,28
Łódzkie	0,87	0	0,02	0,89
Małopolskie	0,4	0,01	0,23	0,64
Mazowieckie	0,63	0	0,28	0,91
Opolskie	0,32	0	0,05	0,37
Podkarpackie	0,55	0	0,13	0,68
Podlaskie	0,36	0	0,35	0,71
Pomorskie	0,72	0,01	0,04	0,77
Śląskie	0,05	0,01	0,11	0,17
Świętokrzyskie	0,73	0	0,23	0,95
Warmińsko-mazurskie	0,76	0	0,11	0,87
Wielkopolskie	0,11	0	0,09	0,19
Zachodniopomorskie	0,65	0	0,1	0,75
Ogółem	0,42	0	0,14	0,56

Tabela 30. Rozkład odsetkowy wartości wskaźnika d_{3mft} u dzieci w wieku 7 lat z uwzględnieniem płci i lokalizacji miejsca zamieszkania

	$dmft=0$	$dmft 1-3$	$dmft \geq 4$
Chłopcy	10,1	18,3	71,7
Dziewczynki	10,3	19,4	70,3
Miasto	11,4	20,9	67,6
Wieś	8,5	16,1	75,4
Ogółem	10,2	18,8	71

Tabela 31. Rozkład odsetkowy wartości wskaźnika d_{3mft} dzieci w wieku 7 lat w poszczególnych województwach.

województwo	$dmft=0$	$dmft=1$	$dmft=2$	$dmft=3$	$dmft > 4$
Dolnośląskie	10,8	3,8	2,3	8,5	74,6
Kujawsko - pomorskie	13	3,1	4,6	11,5	67,9
Lubelskie	8,3	6,3	6,3	8,3	70,8
Lubuskie	13,6	6,4	7,2	8,8	64
Łódzkie	8,9		11,1	8,9	71,1
Małopolskie	9,2	9,2	7,6	6,1	67,9
Mazowieckie	5,5	2,3	4,7	4,7	82,8
Opolskie	9,3	2,3	8,5	10,9	69
Podkarpackie	13,4	2,4	9,4	3,9	70,9
Podlaskie	4,2	2,8	4,2	4,2	84,7
Pomorskie	8,8	14	7,9	7,9	61,4
Śląskie	14,2	6	10,4	10,4	59
Świętokrzyskie	9,9	3,3	4,4	4,4	78
Warmińsko – mazurskie	4,4	1,8	3,5	5,3	85
Wielkopolskie	17,7	3,2	9,7	6,5	62,9
Zachodniopomorskie	5,9	4,4	5,9	5,9	77,9
Ogółem	10,2	4,7	6,7	7,4	71

Tabela 32. Rozkład odsetkowy wartości składowej dt u dzieci w wieku 7 lat z uwzględnieniem płci i lokalizacji miejsca zamieszkania

	<i>dt=0</i>	<i>dt=1</i>	<i>dt=2</i>	<i>dt=3</i>	<i>dt>4</i>
Chłopcy	16,2	7,9	8,6	8,4	59
Dziewczynki	17,5	8,6	8,8	8,1	57
Miasto	19,4	9,2	9,9	10,3	51,3
Wieś	13,5	7	7,1	5,6	66,7
Ogółem	16,8	8,3	8,7	8,3	58

Tabela 33. Rozkład odsetkowy wartości składowej dt dzieci w wieku 7 lat w poszczególnych województwach.

<i>województwo</i>	<i>dt=0</i>	<i>dt=1</i>	<i>dt=2</i>	<i>dt=3</i>	<i>dt>4</i>
Dolnośląskie	13,8	9,2	9,2	10,8	56,9
Kujawsko - pomorskie	20,6	6,9	6,9	10,7	55
Lubelskie	18,8	9,7	6,9	6,9	57,6
Lubuskie	24	8,8	6,4	6,4	54,4
Łódzkie	15,6	2,2	15,6	13,3	53,3
Małopolskie	16,8	10,7	7,6	6,9	58
Mazowieckie	13,3	10,2	10,2	7	59,4
Opolskie	10,9	7,8	11,6	12,4	57,4
Podkarpackie	21,3	3,9	12,6	6,3	55,9
Podlaskie	9,7	5,6	4,2	9,7	70,8
Pomorskie	14	17,5	7	10,5	50,9
Śląskie	26,9	9,7	14,2	10,4	38,8
Świętokrzyskie	14,3	5,5	4,4	4,4	71,4
Warmińsko - mazurskie	4,4	6,2	5,3	5,3	78,8
Wielkopolskie	22,6	4,8	10,5	4,8	57,3
Zachodniopomorskie	14,7	7,4	5,9	8,8	63,2
Ogółem	16,8	8,3	8,7	8,3	58

Tabela 34. Wartości wskaźnika SIC badanej populacji dzieci w wieku 7 lat z uwzględnieniem płci i lokalizacji miejsca zamieszkania.

	<i>SIC</i>	<i>dmft dla pozostałych 2/3</i>
Chłopcy	10,53	4,04
Dziewczynki	10,44	4,03
Miasto	10,14	3,92
Wieś	10,8	4,21
Ogółem	10,48	4,04

Tabela 35. Odsetek dzieci w wieku 7 lat z uszczelnionymi zębami mlecznymi i stałymi.

	<i>ZĘBY MLECZNE Z USZCZELNIACZEM</i>	<i>ZĘBY STAŁE Z USZCZELNIACZEM</i>
Chłopcy	2,1	15,3
Dziewczynki	1,3	17,6
Miasto	2,6	17,8
Wieś	0,5	14,7
Ogółem	1,7	16,4

Tabela 36. Odsetek dzieci w wieku 7 lat z uszczelnionymi zębami mlecznymi i stałymi w poszczególnych województwach.

<i>WOJEWÓDZTWO</i>	<i>ZĘBY MLECZNE Z USZCZELNIACZEM</i>	<i>ZĘBY STAŁE Z USZCZELNIACZEM</i>
Dolnośląskie	19,2	0
Kujawsko-pomorskie	13,7	1,5
Lubelskie	22,2	0,7
Lubuskie	15,2	0,8
Łódzkie	0	17,8
Małopolskie	12,2	0,8
Mazowieckie	23,4	1,6
Opolskie	13,2	0
Podkarpackie	9,4	0
Podlaskie	29,2	1,4
Pomorskie	2,6	6,1
Śląskie	13,4	0,7
Świętokrzyskie	14,3	0
Warmińsko-mazurskie	31,9	4,4
Wielkopolskie	17,7	1,6
Zachodniopomorskie	22,1	0
Ogółem	16,4	1,7

Tabela 37. Rozkład odsetkowy dzieci w wieku 7 lat w zależności od stwierdzonych potrzeb leczenia zachowawczego i chirurgicznego.

<i>POTRZEBY LECZENIA</i>	<i>ODSETEK</i>
Brak potrzeb	4,9
Profilaktyka	27,4
Wypełnienie na 1 pow.	55,5
Wypełnienie na 2 pow.	69,3
Leczenie miazgi	16,4
Ekstrakcja	41,9
Inne	4,5
Brak danych	3,3

Tabela 38. Rozkład odsetkowy dzieci w wieku 7 lat w zależności od stwierdzonych potrzeb leczenia zachowawczego i chirurgicznego w poszczególnych województwach.

WOJEWÓDZTWO	BRAK POTRZEB	PROFILAKTYKA	WYP. NA 1 POW.	WYP. NA 2 POW.	LECZ. MIAZGI	EKSTR.	INNE	BRAK DANYCH
Dolnośląskie	0,8	0,8	65,4	74,6	34,6	40,8	0,0	0,0
Kujawsko-pomorskie	3,1	89,3	52,7	68,7	0,0	41,2	0,8	20,6
Lubelskie	2,1	22,2	65,3	63,2	39,6	43,1	0,0	0,0
Lubuskie	6,4	36,0	43,2	64,0	0,0	49,6	5,6	0,0
Łódzkie	13,3	0,0	68,9	75,6	22,2	48,9	0,0	0,0
Małopolskie	4,6	0,0	65,6	61,8	4,6	58,8	0,8	0,0
Mazowieckie	0,8	81,3	43,8	78,1	42,2	51,6	19,5	17,2
Opolskie	3,9	28,7	58,1	79,1	14,0	36,4	0,0	0,0
Podkarpackie	3,1	0,0	43,3	55,1	6,3	41,7	14,2	2,4
Podlaskie	2,8	5,6	41,7	79,2	51,4	51,4	1,4	0,0
Pomorskie	0,0	80,7	54,4	75,4	35,1	34,2	0,0	4,4
Śląskie	11,9	0,0	27,6	55,2	10,4	35,8	0,7	0,0
Świętokrzyskie	2,2	0,0	82,4	71,4	0,0	34,1	5,5	0,0
Warmińsko-mazurskie	3,5	0,0	75,2	86,7	0,0	46,9	14,2	1,8
Wielkopolskie	6,5	0,0	46,8	59,7	0,0	29,0	0,0	0,0
Zachodniopomorskie	1,5	92,6	73,5	76,5	11,8	23,5	10,3	0,0
Ogółem	3,9	27,4	55,5	69,3	16,4	41,9	4,5	3,3

Stan zdrowia jamy ustnej dzieci w wieku 15 lat

Badaniem stomatologicznym objęto 2646 dzieci.

- Liczba zbadanych dziewcząt i chłopców była zbliżona i wynosiła odpowiednio 1372 i 1274.
- Liczba zbadanych dzieci ze środowisk wiejskich i miejskich wynosiła odpowiednio 784 i 1022

Tabela 39. Liczba dzieci w wieku 15 lat objętych badaniem w 2011 roku.

	<i>LICZBA DZIECI</i>
Chłopcy	1274
Dziewczynki	1372
Miasto	1547
Wieś	1099
Ogółem	2646

Tabela 40. Liczba dzieci w wieku 15 lat zbadanych w poszczególnych województwach.

<i>WOJEWÓDZTWO</i>	<i>LICZBA DZIECI</i>
Dolnośląskie	180
Kujawsko-pomorskie	180
Lubelskie	178
Lubuskie	151
Łódzkie	177
Małopolskie	182
Mazowieckie	187
Opolskie	177
Podkarpackie	179
Podlaskie	80
Pomorskie	179
Śląskie	180
Świętokrzyskie	128
Warmińsko-mazurskie	128
Wielkopolskie	178
Zachodniopomorskie	182

Tabela 41. Odsetek dzieci 15-letnich wolnych od próchnicy ($D_3MFT=0$) z uwzględnieniem płci i lokalizacji miejsca zamieszkania.

	<i>ODSETEK DZIECI</i>
Chłopcy	8,9
Dziewczynki	7,6
Miasto	10
Wieś	5,7
Ogółem	8,2

Tabela 42. Odsetek dzieci w wieku 15 lat wolnych od próchnicy ($D_3MFT=0$) w poszczególnych województwach.

<i>WOJEWÓDZTWO</i>	<i>ODSETEK DZIECI</i>
Dolnośląskie	1,7
Kujawsko-pomorskie	11,7
Lubelskie	6,7
Lubuskie	19,2
Łódzkie	6,2
Małopolskie	7,7
Mazowieckie	3,2
Opolskie	10,2
Podkarpackie	2,2
Podlaskie	16,3
Pomorskie	11,2
Śląskie	10,6
Świętokrzyskie	5,5
Warmińsko-mazurskie	3,1
Wielkopolskie	12,4
Zachodniopomorskie	8,2
Ogółem	8,2

Tabela 43. Wartości wskaźnika D_3MFT i jego składowych u dzieci w wieku 15 lat z uwzględnieniem płci i lokalizacji miejsca zamieszkania.

	<i>DT</i>	<i>MT</i>	<i>FT</i>	D_3MFT
Chłopcy	2,81	0,15	3	5,96
Dziewczynki	2,53	0,16	3,57	6,26
Miasto	2,36	0,1	3,2	5,66
Wieś	3,09	0,23	3,42	6,74
Ogółem	2,67	0,16	3,29	6,12

Tabela 44. Wartości wskaźnika D_3MFT i jego składowych u dzieci w wieku 15 lat w poszczególnych województwach.

<i>WOJEWÓDZTWO</i>	<i>DT</i>	<i>MT</i>	<i>FT</i>	D_3MFT
Dolnośląskie	3,77	0,09	3,07	6,93
Kujawsko-pomorskie	1,53	0,13	3,32	4,98
Lubelskie	1,22	0,04	4,42	5,68
Lubuskie	1,32	0,13	2,7	4,15
Łódzkie	3,16	0,2	2,86	6,04
Małopolskie	2,75	0,37	3,32	6,44
Mazowieckie	3,88	0,12	4,45	8,45
Opolskie	1,95	0,11	2,69	4,75
Podkarpackie	1,65	0,05	4,61	6,31
Podlaskie	1,83	0,1	3,48	5,41
Pomorskie	2,59	0,15	2,53	5,27
Śląskie	0,86	0,21	3,37	4,44
Świętokrzyskie	7,24	0,2	2,16	9,42
Warmińsko-mazurskie	5,54	0,13	3,57	9,24
Wielkopolskie	1,21	0,26	3,34	4,81
Zachodniopomorskie	3,51	0,18	2,54	6,23
Ogółem	2,67	0,16	3,29	6,12

Tabela 45. Wartości wskaźnika leczenia zachowawczego zębów u dzieci w wieku 15 lat z uwzględnieniem płci i lokalizacji miejsca zamieszkania.

	<i>ODSETEK</i>
Chłopcy	0,52
Dziewczynki	0,59
Miasto	0,58
Wieś	0,53
Ogółem	0,55

Tabela 46. Wartości wskaźnika leczenia zachowawczego zębów u dzieci w wieku 15 lat w poszczególnych województwach.

<i>WOJEWÓDZTWO</i>	<i>MT</i>
Dolnośląskie	0,45
Kujawsko-pomorskie	0,68
Lubelskie	0,78
Lubuskie	0,67
Łódzkie	0,48
Małopolskie	0,55
Mazowieckie	0,53
Opolskie	0,58
Podkarpackie	0,74
Podlaskie	0,66
Pomorskie	0,49
Śląskie	0,8
Świętokrzyskie	0,23
Warmińsko-mazurskie	0,39
Wielkopolskie	0,73
Zachodniopomorskie	0,42
Ogółem	0,55

Tabela 47. Rozkład odsetkowy wartości wskaźnika D_3MFT u dzieci w wieku 15 lat z uwzględnieniem płci i lokalizacji miejsca zamieszkania

	$DMFT = 0$	$DMFT 1 - 3$	$DMFT \geq 4$
Chłopcy	8,9	21	70,1
Dziewczynki	7,6	19	73,5
Miasto	10	22,6	67,4
Wieś	5,7	16,1	78,2
Ogółem	8,2	19,9	71,8

Tabela 48. Rozkład odsetkowy wartości wskaźnika D_3MFT u dzieci w wieku 15 lat w poszczególnych województwach.

województwo	$DMFT=0$	$DMFT=1$	$DMFT=2$	$DMFT=3$	$DMFT>4$
Dolnośląskie	1,7	5,6	6,7	5	81,1
Kujawsko - pomorskie	11,7	8,9	10,6	10,6	58,3
Lubelskie	6,7	7,9	7,3	7,9	70,2
Lubuskie	19,2	10,6	9,9	8,6	51,7
Łódzkie	6,2	4,5	7,3	7,9	74
Małopolskie	7,7	4,9	6,6	8,2	72,5
Mazowieckie	3,2	3,7	3,2	6,4	83,4
Opolskie	10,2	6,8	9	9	65
Podkarpackie	2,2	0,6	3,4	1,7	92,2
Podlaskie	16,3	2,5	8,8	10	62,5
Pomorskie	11,2	10,1	6,7	7,3	64,8
Śląskie	10,6	6,7	12,8	8,9	61,1
Świętokrzyskie	5,5	2,3	2,3	2,3	87,5
Warmińsko - mazurskie	3,1	1,6	2,3	4,7	88,3
Wielkopolskie	12,4	7,3	8,4	11,8	60,1
Zachodniopomorskie	8,2	1,6	5,5	7,7	76,9
Ogółem	8,2	5,5	7	7,4	71,8

Tabela 49. Rozkład odsetkowy wartości składowej DT u dzieci w wieku 15 lat z uwzględnieniem płci i lokalizacji miejsca zamieszkania

	$DT = 0$	$DT = 1$	$DT = 2$	$DT = 3$	$DT \geq 4$
Chłopcy	33,5	15,1	12,2	8,1	31
Dziewczynki	38,6	15,6	10,4	8,4	27
Miasto	40,9	15	11,4	8	24,8
Wieś	29,6	15,9	11,2	8,6	34,7
Ogółem	36,2	15,4	11,3	8,2	28,9

Tabela 50. Rozkład odsetkowy wartości składowej DT dzieci w wieku 15 lat w poszczególnych województwach.

województwo	$DT=0$	$DT=1$	$DT=2$	$DT=3$	$DT \geq 4$
Dolnośląskie	17,8	12,2	15	8,9	46,1
Kujawsko - pomorskie	43,3	21,7	11,7	8,3	15
Lubelskie	54,5	20,2	11,8	2,2	11,2
Lubuskie	55	15,9	8,6	5,3	15,2
Łódzkie	28,2	15,8	15,3	6,2	34,5
Małopolskie	31,3	14,3	15,9	11,5	26,9
Mazowieckie	28,3	8,6	6,4	9,6	47,1
Opolskie	37,3	20,3	11,9	9	21,5
Podkarpackie	37,4	22,3	17,9	9,5	12,8
Podlaskie	48,8	11,3	12,5	11,3	16,3
Pomorskie	29,1	15,1	11,2	12,3	32,4
Śląskie	65,6	15,6	6,7	5	7,2
Świętokrzyskie	14,8	2,3	7	4,7	71,1
Warmińsko - mazurskie	13,3	7,8	4,7	12,5	61,7
Wielkopolskie	55,1	18,5	9,6	5,6	11,2
Zachodniopomorskie	17	16,5	12,1	11	43,4
Ogółem	36,2	15,4	11,3	8,2	28,9

Tabela 51. Odsetek dzieci w wieku 15 lat z usuniętym z powodu próchnicy co najmniej 1 zębem ($MT \geq 1$).

	<i>Odsetek dzieci</i>
Chłopcy	9,2
Dziewczynki	9,6
Miasto	6,6
Wieś	13,4
Ogółem	9,4

Tabela 52. Odsetek dzieci w wieku 15 lat z usuniętym z powodu próchnicy co najmniej 1 zębem ($MT \geq 1$).

<i>województwo</i>	<i>Odsetek dzieci</i>
Dolnośląskie	7,8
Kujawsko - pomorskie	9,4
Lubelskie	2,8
Lubuskie	8,6
Łódzkie	11,3
Małopolskie	18,1
Mazowieckie	7,5
Opolskie	6,2
Podkarpackie	3,9
Podlaskie	8,8
Pomorskie	10,6
Śląskie	11,7
Świętokrzyskie	10,2
Warmińsko - mazurskie	7
Wielkopolskie	15,2
Zachodniopomorskie	10,4
Ogółem	9,4

Tabela 53. Wartości wskaźnika SIC badanej populacji dzieci w wieku 15 lat z uwzględnieniem płci i lokalizacji miejsca zamieszkania.

	<i>SIC</i>	<i>DMFT dla pozostałych 2/3</i>
Chłopcy	10,76	3,67
Dziewczynki	10,83	3,87
Miasto	10,82	3,59
Wieś	10,77	4,08
Ogółem	10,8	3,77

Tabela 54. Rozkład odsetkowy dzieci w wieku 15 lat w zależności od stwierdzonych potrzeb leczenia zachowawczego i chirurgicznego.

<i>POTRZEBY LECZENIA</i>	<i>ODSETEK</i>
Brak potrzeb	24,6
Profilaktyka	33,9
Wypełnienie na 1 pow.	57,8
Wypełnienie na 2 pow.	29,7
Leczenie miazgi	3,2
Ekstrakcja	6
Inne	2,6
Brak danych	2,6

Tabela 55. Rozkład odsetkowy dzieci w wieku 15 lat w zależności od stwierdzonych potrzeb leczenia zachowawczego i chirurgicznego w poszczególnych województwach.

WOJEWÓDZTWO	BRAK POTRZEB	PROFILAKTYKA	WYP. NA 1 POW.	WYP. NA 2 POW.	LECZ. MIAZGI	EKSTR.	INNE	BRAK DANYCH
Dolnośląskie	5,6	54,4	81,1	45,0	3,9	3,3	4,4	0,0
Kujawsko -pomorskie	7,8	76,1	47,8	25,0	1,1	8,3	0,0	9,4
Lubelskie	24,7	62,4	37,6	18,0	2,8	6,2	0,0	0,6
Lubuskie	41,7	22,5	33,8	25,2	0,0	4,0	0,7	0,0
Łódzkie	28,2	0,0	68,4	25,4	4,0	5,1	0,0	0,0
Małopolskie	32,4	0,0	63,2	25,3	8,2	13,2	0,5	0,0
Mazowieckie	0,5	95,2	65,8	50,3	3,7	6,4	5,3	18,7
Opolskie	22,6	57,6	54,8	27,1	2,8	2,3	3,4	
Podkarpackie	38,0	0,0	59,2	11,2	0,6	3,4	6,1	3,4
Podlaskie	48,8	0,0	48,8	5,0	1,3	2,5	1,3	1,3
Pomorskie	16,2	27,9	60,9	39,7	10,6	12,8	0,0	0,0
Śląskie	65,6	0,0	27,8	11,1	2,2	3,9	0,0	0,0
Świętokrzyskie	14,8	1,6	83,6	50,0	0,0	8,6	8,6	6,3
Warmińsko -mazurskie	13,3	0,0	85,2	42,2	0,0	4,7	1,6	1,6
Wielkopolskie	38,8	34,8	39,9	16,9	0,6	2,8	0,0	0,0
Zachodniopomorskie	6,0	67,6	73,1	51,1	6,0	7,1	9,3	0,0
Ogółem	24,6	33,9	57,8	29,7	3,2	6,0	2,6	2,6

Tabela 56. Stan przyzębia badanej populacji dzieci w wieku 15 lat.

	0	1	2	3	4	wyłączeni z badania
Chłopcy	55	25,1	18,6			1,3
Dziewczynki	65,7	17	14,9	0,1	0,1	2,3
Miasto	62,8	19,3	15,6	0,1	0,1	2,1
Wieś	57,3	23,2	18,2			1,3
Ogółem	60,5	20,9	16,7	0	0	1,8

Tabela 57. Stan przyzębia badanej populacji dzieci w wieku 15 lat w poszczególnych województwach.

województwo	0	1	2	3	4	wylączeni z badania
Dolnośląskie	37,8	36,1	23,9	0	0	2,2
Kujawsko - pomorskie	70,6	25,6	3,9	0	0	0
Lubelskie	56,2	16,9	23,6	0	0	3,4
Lubuskie	60,3	4,6	34,4	0	0	0,7
Łódzkie	63,8	27,1	9	0	0	0
Małopolskie	37,9	25,8	35,7	0,5	0	0
Mazowieckie	58,8	23	12,8	0	0	5,3
Opolskie	74,6	15,3	6,2	0	0	4
Podkarpackie	63,1	35,2	0,6	0	0	1,1
Podlaskie	81,3	13,8	5	0	0	0
Pomorskie	57	34,1	8,4	0	0,6	0
Śląskie	72,8	5	12,8	0	0	9,4
Świętokrzyskie	45,3	28,9	25,8	0	0	0
Warmińsko - mazurskie	56,3	28,1	15,6	0	0	0
Wielkopolskie	66,9	11,8	21,3	0	0	0
Zachodniopomorskie	72,5	1,1	26,4	0	0	0
Ogółem	60,5	20,9	16,7	0	0	1,8

Tabela 58. Odsetek badanych 15-latków w zależności od udzielonej odpowiedzi na pytanie – czy myjesz zęby po jedzeniu?

	ogółem	miasto	wieś
brak danych	2,9	2,2	3,9
tak	70,6	70,9	70,1
nie	26,5	26,9	26
2 min	27,5	28,7	25,7
>2 min	23,5	25	21,3

UWARUNKOWANIA STANU ZDROWIA DZIECI W WIEKU 5, 7 I 15 LAT

Tabela 59. Termin ostatniej wizyty 5-letnich dzieci u dentysty w środowisku miejskim i wiejskim (w %).

	OSTATNIA WIZYTA u STOMATOLOGA					
	Brak danych	<6 m-cy	7-12 m-cy	> 1 rok	Nie pamięta	Nigdy
Miasto	1,1	42,4	16,8	13,2	4,6	21,9
Wieś	0,4	36,1	16,3	13,8	5,0	28,4
Ogółem	0,8	39,7	16,5	13,5	4,8	24,7

Tabela 60. Częstotliwość czyszczenia zębów przez dzieci w wieku 5 lat.

	Częstotliwość czyszczenia zębów
Brak danych	0,5
Sporadycznie/ w ogóle	2,1
1-3 x tygodniowo	8,2
1x dziennie	27,4
2x dziennie	56,2
Częściej niż 2x dziennie	5,6

Tabela 61. Częstotliwość czyszczenia zębów przez 5-letnie dzieci w środowisku miejskim i wiejskim (w %).

	CZĘSTOTLIWOŚĆ CZYSZCZENIA					
	Brak danych	Sporadycznie/ wogóle	1-3 x tygodniowo	1x dziennie	2x dziennie	n>2x dziennie
Miasto	0,6	1,2	6,8	26,0	58,4	7,0
Wieś	0,5	3,2	10,2	29,3	53,2	3,6
Ogółem	0,5	2,1	8,2	27,4	56,2	5,6

Tabela 62. Wiedza matek o obecności fluoru w paście używanej przez ich dzieci.

	% ankietowanych
Brak danych	3,4
Tak	78,8
Nie	8,4
Nie wiem	8,9
Nie używam	0,5
Po śniadaniu i kolacji	39,4
Po każdym posiłku	2,1

Tabela 63. Wiedza matek o obecności fluoru w paście używanej przez ich dziecko wg środowiska miejskie/wiejskie (w %).

	WIEDZA O OBECNOŚCI w PAŚCIE FLUORU				
	Brak danych	Tak	Nie	Nie wiem	Nie używam
Miasto	2,8	79,7	9,3	8,0	0,3
Wieś	4,3	77,5	7,1	10,2	0,9
Ogółem	3,4	78,8	8,4	8,9	0,5

Tabela 64. Stosowanie u 5-letnich dzieci preparatów fluoru (w %).

	BRAK DANYCH	TAK	RZADKO	NIE
Miasto	1,5	6,1	15,3	77,0
Wieś	2,5	7,1	13,3	77,2
Ogółem	1,9	6,5	14,5	77,1

Tabela 65. Rodzaj i częstotliwość spożywania wybranych produktów przez 5-letnie dzieci (w %)

PRODUKT	KILKA RAZY DZIENNIE	RAZ DZIENNIE	RZADKO	WCALE	BRAK DANYCH
Słodzone mleko	8,9	20,9	33,0	29,0	8,1
Słodzona herbata	31,5	29,5	26,9	8,6	3,5
Słodzone napoje gazowane	10,6	11,9	47,5	25,6	4,5
Cukierki, lizaki	11,1	34,8	50,1	1,7	2,4
Czekolada, batony	6,4	33,2	56,2	1,5	2,7
Ciastka, pączki, słodkie bułki	5,8	25,3	61,4	3,6	3,8
Białe pieczywo	52,0	33,0	10,6	1,8	2,5
Chipsy	2,9	6,8	67,4	20,1	2,9
Lody	2,4	8,3	80,3	6,1	2,9
Jogurt, kefir, mleko naturalne	28,3	47,4	17,2	4,3	2,9
Surowe warzywa	8,5	31,6	44,1	13,2	2,6
Chleb razowy	4,7	10,9	41,6	38,8	4,1
Napoje bez cukru	41,3	20,0	26,7	9,1	2,9
Guma do żucia bez cukru	6,2	13,5	49,4	27,4	3,5
Guma do żucia z cukrem	2,5	5,5	46,3	40,1	5,6

Tabela 66. Ograniczanie przez osoby dorosłe słodycze w diecie 5-letnich dzieci (w %).

	<i>% ankietowanych</i>
tak	79,2
nie	16,4
brak danych	4,4

Tabela 67. Sposoby ograniczania przez matki słodyczy dla swoich dzieci.

	<i>% ankietowanych</i>
Konsumpcja słodyczy-tylko 1 dzień w tygodniu	2,3
Przygotowywanie posiłków niskosłodzonych	20,6
Bieżące zakazy (nakazy jedzenia innych produktów)	21,9
Wydzielanie słodyczy	27,8
Stosowanie zamienników np. słodkich owoców	20,6
Inne sposoby np. pouczanie babci	6,8

Tabela 68. Rodzaje placówek dentystycznych do których matki prowadzą 5-letnie dzieci wg środowiska miasto/wieś (w %).

	BRAK DANYCH	PUBLICZNE	PRYWATNY	JESZCZE NIE BYŁO
Miasto	1,0	37,4	43,6	18,1
Wieś	2,2	39,0	35,5	23,4
Ogółem	1,5	38,0	40,1	20,3

Tabela 69. Kategorie placówek dentystycznych, w których leczą się 5-letnie dzieci (w %) oraz odsetki dzieci, które nigdy nie były u dentysty.

Województwo	KATEGORIE PLACÓWEK			Nigdy nie było u dentysty
	Brak danych	Publiczne	Prywatne gabinety	
Dolnośląskie	1,7	36,3	42,5	19,6
Kujawsko-pomorskie	1,7	33,1	38,1	27,1
Lubelskie	1,7	35,2	49,7	13,4
Lubuskie	0,6	42,7	40,4	16,3
Łódzkie	3,5	37,6	47,4	11,6
Małopolskie	0,5	29,8	53,5	16,2
Mazowieckie	1,3	25,5	61,8	11,5
Opolskie	1,9	27,2	53,1	17,9
Podkarpackie	0,6	34,9	43,6	20,9
Podlaskie	1,9	47,2	38,7	12,3
Pomorskie	1,3	28,9	51,6	18,2
Śląskie	0	42,1	48,3	9,6
Świętokrzyskie	1,1	32	52,2	14,6
Warmińsko -mazurskie	1,3	58,8	26,8	13,1
Wielkopolskie	1,1	46,9	39,5	12,4
Zachodniopomorskie	1,1	37,5	26,1	35,2

Tabela 70. Termin ostatniej wizyty u dentysty i pediatry.

	WIZYTA u DENTYSTY	WIZYTA u PEDIATRY
Brak danych	0,6	1,6
≤ 6 m-cy	54,3	35,6
7-12 m-cy	19,2	32,7
> 1 rok	13,5	23,3
Nie pamiętam	3,9	5,5
Nigdy	8,7	1,3
Ogółem	100	100

Tabela 71. Termin ostatniej wizyty 7-letnich dzieci u dentysty w środowisku miejskim i wiejskim (w %)

	OSTATNIA WIZYTA u STOMATOLOGA						
	Brak danych	<6 m-cy	7-12 m-cy	> 1 rok	Nie pamięta	Nigdy	Ogółem
Miasto	0,8	57,2	17,9	13,4	2,7	7,9	100
Wieś	0,3	50,4	20,8	13,5	5,4	9,7	100
Ogółem	0,6	54,3	19,2	13,5	3,9	8,7	100

Tabela 72. Częstotliwość czyszczenia zębów przez 7-letnie dzieci

	Częstotliwość czyszczenia zębów
Brak danych	0,6
Sporadycznie/ w ogóle	0,9
1-3 x tygodniowo	7,6
1x dziennie	24
2x dziennie	63,8
Częściej niż 2x dziennie	3,1

Tabela 73. Częstotliwość czyszczenia zębów przez 7-letnie dzieci w środowisku miejskim i wiejskim (w %).

	CZĘSTOTLIWOŚĆ CZYSZCZENIA					
	Brak danych	Sporadycznie/ w ogóle	1-3 x tygodniowo	1x dziennie	2x dziennie	>2x dziennie
Miasto	0,7	0,9	5,5	21,7	67,4	3,8
Wieś	0,5	0,9	10,3	27,0	59,1	2,2
Ogółem	0,6	0,9	7,6	24,0	63,8	3,1

Tabela 74. Wiedza matek o obecności fluoru w paście używanej przez ich dziecko wg środowiska miejskie/wiejskie (w %).

	WIEDZA O OBECNOŚCI w PAŚCIE FLUORU			
	Brak danych	Tak	Nie	Nie wiem
Miasto	3,2	88,1	4,7	4,0
Wieś	2,8	87,1	4,6	5,5
Ogółem	3,0	87,7	4,7	4,7

Tabela 75. Pomoc 7-letnim dzieciom w czyszczeniu zębów wg środowiska miejskiego/wiejskiego (w %).

	AKTUALNA POMOC DOROŚŁYCH			
	Brak danych	Tak	Rzadko	Nie
Miasto	1,6	16,6	25,3	56,5
Wieś	0,9	16,5	19,6	63,0
Ogółem	1,3	16,6	22,9	59,3

Tabela 76. Stosowanie u 7-letnich dzieci preparatów fluoru (w %).

	PREPARATY z FLUOREM			
	Brak danych	Tak	Rzadko	Nie
Miasto	2,8	9,8	23,1	64,3
Wieś	1,8	7,1	21,8	69,3
Ogółem	2,4	8,6	22,0	66,4

Tabela 77. Rodzaj i częstotliwość spożywania wybranych produktów przez 7-letnie dzieci (w%).

PRODUKT	KILKA RAZY DZIENNIE	RAZ DZIENNIE	RZADKO	WCALE	BRAK DANYCH
Słodzone mleko	5,6	21,8	33,8	29,8	8,9
Słodzona herbata	30,3	32,0	25,5	9,0	3,2
Słodzone napoje gazowane	10,6	10,2	50,6	22,9	5,6
Cukierki, lizaki	9,1	32,8	53,8	1,4	2,8
Czekolada, batony	6,0	32,9	56,0	1,4	3,6
Ciastka, pączki, słodkie bułki	3,8	24,6	62,4	4,1	5,1
Białe pieczywo	55,8	33,1	7,1	1,5	2,5
Chipsy	1,4	6,6	72,5	16,3	3,2
Lody	1,6	6,5	84,9	3,5	3,4
Jogurt, kefir, mleko naturalne	25,9	51,3	16,6	3,7	2,4
Surowe warzywa	7,4	34,3	45,2	10,0	3,0
Chleb razowy	4,0	9,6	45,8	36,7	3,9
Napoje bez cukru	45,5	18,2	26,6	7,1	2,5
Guma do żucia bez cukru	7,1	15,1	58,1	16,6	3,1
Guma do żucia z cukrem	1,3	4,0	52,2	37,2	5,4

Tabela 78. Ograniczanie przez osoby dorosłe słodycze w diecie 7-letnich dzieci (w %).

	DEKLAROWANIE OGRANICZANIA SŁODYCZY			
	Brak danych	Tak	Nie	Ogółem
Miasto	1,4	84,9	13,7	100
Wieś	2,6	81,6	15,8	100
Ogółem	1,9	83,5	14,6	100

Tabela 79. Sposoby ograniczania przez matki słodyczy dla swoich dzieci (matki mogły wskazać więcej niż jeden sposób ograniczania (w %)).

Konsumpcja słodyczy-tylko 1 dzień w tygodniu	2
Przygotowywanie posiłków niskosłodzonych	20,5
Bieżące zakazy (nakazy jedzenia innych produktów)	22,6
Wydzielanie słodyczy	26,6
Stosowanie zamienników np. słodkich owoców	21,6
Inne sposoby np. pouczanie babci	6,8
Po każdym posiłku	2,1

Tabela 80. Rodzaje placówek dentystycznych do których matki prowadzą 7-letnie dzieci wg środowiska miasto/wieś (w %).

	RODZAJE PLACÓWEK STOMATOLOGICZNYCH			Jeszcze nie było
	Brak danych	Publiczne	Prywatny	
Miasto	2,1	39,7	51,3	6,9
Wieś	1,5	43,5	46,3	8,7
Ogółem	1,8	41,4	49,1	7,7

Tabela 81. Znajomość przez matki podstawowych metod zapobiegania próchnicy (respondentki miały możliwość wskazania jednej lub kilku metod).

	% ankietowanych
Właściwe szczotkowanie zębów	21,2
Stosowanie pasty do zębów zawierającej fluor	18,1
Stosowanie preparatów bogatych we fluor	10,6
Plukanie jamy ustnej wodą	3,4
Używanie wykałaczek	2,4
Używanie nici dentystycznych	11,4
Regularne badania kontrolne u dentysty	18
Unikanie częstego spożywania słodczy	14,7
Inne sposoby	0,1

Tabela 82. Czas ostatniej wizyty u lekarza dentysty wg środowiska miasto /wieś (w %).

	TERMIN OSTATNIEJ WIZYTY				
	brak danych	6 miesięcy	12 miesięcy	1-2 lata	ponad 2 lata
miasto	0,6	59,5	19,9	10,9	9,1
wieś	0,7	58,7	20,5	12,3	7,9
ogółem	0,6	59,2	20,1	11,5	8,6

Tabela 83. Rodzaj placówek dentystycznych (prywatne, publiczne), z których korzystają gimnazjaliści.

	RODZAJ PLACÓWEK				
	Brak danych	Szkolny gabinet stomatologiczny	Poradnia rejonowa	Prywatny gabinet	Inne
Miasto	1,2	20,6	16,7	58,0	3,6
Wieś	1,2	11,3	26,6	53,8	7,0
Ogółem	1,2	16,7	20,8	56,3	5,0

Tabela 84. Częstotliwość czyszczenia zębów przez gimnazjalistów (w %).

	CZĘSTOTLIWOŚĆ CZYSZCZENIA ZĘBÓW
Brak danych	3
> 2 x dziennie	25,2
2 x dziennie	53,1
1 x dziennie	14,7
Często zapomina	2,8
Raz na kilka dni	1,2

Tabela 85. Częstotliwość czyszczenia zębów przez gimnazjalistów wg środowiska miasto/wieś (w %).

	CZĘSTOTLIWOŚĆ MYCIA ZĘBÓW					
	Brak danych	> 2 x dziennie	2 x dziennie	1 x dziennie	Często zapomina	Raz na kilka dni
Miasto	0,8	28,2	56,3	11,4	2,2	1,1
Wieś	0,6	22,5	51,5	20,2	3,9	1,3
Ogółem	0,7	25,3	53,3	14,7	2,8	1,2

Tabela 86. Częstotliwość kupowania produktów kriogennych w sklepikach szkolnych (w %).

	CZĘSTOTLIWOŚĆ KUPOWANIA					
	Brak danych	Codziennie	Co 2-3 dni	1 x tydz.	1 x mies	Sporadycznie
Pączek lub słodka bułka	14,9	8,4	14,2	16,0	9,5	37,8
Ciasto z kremem	15,9	1,8	3,6	7,4	8,0	63,2
Cukierki, lizak	15,5	7,3	14,6	15,2	15,0	32,4
Czekolada, baton	15,0	10,8	17,8	17,8	14,3	24,2
Chipsy	14,8	5,7	11,7	14,7	14,4	38,6
Guma do żucia bez cukru	14,9	21,8	17,3	9,9	7,9	28,2
Mleko, jogurt, kefir	15,5	15,7	11,0	7,1	4,0	46,6
Napoje słodzone (pepsi, coca cola, oranżada)	14,7	17,0	18,4	14,7	11,2	24,0
Soki owocowe	14,8	16,2	20,0	15,0	9,1	24,9
Woda mineralna	15,1	25,9	15,2	10,8	9,3	23,7
Lody	15,8	3,5	6,9	11,5	11,4	50,9